

„Impfschanker” in een thermostaat werden verwarmd tot 41°, hetgeen genezing van den schanker en totaal verdwijnen van de spirochaeten uit de praeparaten ten gevolge had.

Toch is door de thermische werking alleen de therapeutische invloed niet te verklaren, aangezien hetzelfde effect ook werd waargenomen bij patiënten, welke slechts zeer lage koorts hadden.

WAGNER-JAUREGG zelve meent, dat men behalve genoemde en andere factoren ook nog een specifieke electieve werking van de malaria moet aannemen op die haarden, welke gelocaliseerd zijn in het zenuwstelsel, vergeleken bij de localisaties der lues in huid en bloedvaten. Op de laatstgenoemde processen is n.l. door de malaria veel minder invloed uit te oefenen. De reacties in den liquor toonen vaak eerder verbetering dan die in het bloed. Ook zijn er betrekkelijk talrijke waarnemingen betreffende het ontstaan van gummata en andere tertiair-luetische verschijnselen — anders een zeldzaamheid bij dementia paralytica! — bij met goed resultaat met malaria behandelde paralyselijders.

Het lezen van de hoofdstukken over de techniek der enting, over het afbreken van de kuur, enz. is zeer aan te bevelen voor ieder, die zich met de malariatherapie bezighoudt. J. TAS.

M. ROSENFELD, *Die Störungen des Bewusstseins*. GEORG THIEME, Leipzig, 1929, 236 bldz. Prijs: 16 mark., geb. 18 mark.

De schrijver van dit boek heeft getracht, een samenvatting te geven van het in de literatuur verspreide feitenmateriaal over de psychische, nerveuse en verdere lichamelijke verschijnselen bij bewustzijnsstoornissen n.l. met het doel deze samenvatting dienstbaar te maken aan de algemeene en specieele diagnostiek der psychische stoornissen. Terecht wijst hij erop, hoe in vele gevallen de beoordeling van den aard der aanwezige bewustzijnsstoornissen voor de diagnostiek gewichtiger kan zijn, dan andere eventueel aanwezige symptomen of bewustzijnsinhouden.

Na een kort gehouden bespreking der verschillende vormen van bewustzijnsstoornissen, worden de neurologische en overige lichamelijke, begeleidende verschijnselen daarbij ter sprake gebracht. De specieele symptomatologie der stoornissen van het bewustzijn wordt uitvoerig behandeld. De groote belezenheid van den schrijver komt daarbij aan het licht; ondanks de vele aangehaalde opvattingen van andere onderzoekers wordt de stof zeer overzichtelijk behandeld, terwijl bij elk onderdeel een literatuurlijstje als wegwijzer op elk bepaald gebied is gevoegd. Ondanks de vrij groote uitvoerigheid komt het mij voor, dat de schrijver te weinig nadruk legt op de opvattingen der moderne psychopathologie o.a. bij de bespreking der hysterische bewustzijnsstoornissen. Opmerkelijk is het verder, dat bij een behandeling van het droomleven slechts eenige weinig beteekenende opvattingen worden vermeld, terwijl men den naam van FREUD tevergeefs zoekt.

De lezing en bestudeering van dit nieuwe boek van ROSENFELD, dat een zoo moeilijk en vaag omgrensd gebied op zulk een overzichtelijke wijze behandelt, kan ik ten zeerste aanbevelen.

E. A. D. E. CARP.